

ANALIZA BRANŻY BUDOWLANEJ W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM



TORUŃ, KWIECIEŃ 2018 R.

Spis treści

1.	Ogólna sytuacja w branży budowlanej w województwie kujawsko-pomorskim	5
1.1.	Podmioty gospodarcze z branży budowlanej	6
1.2.	Pracujący w branży budowlanej	10
2.	Zasoby kadrowe w branży budowlanej	13
2.1.	Zarejestrowani bezrobotni posiadający zawody z branży budowlanej	13
2.2.	Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin zawodowy – branża budowlana	18
2.3.	Absolwenci szkół wyższych w województwie kujawsko-pomorskim kierunków kształcenia związanych z branżą budowlaną	19
3.	Popyt w branży budowlanej	20
3.1.	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone do powiatowych urzędów pracy	20
3.2.	Wolne miejsca pracy – dane urzędu statystycznego	24
4.	Pracodawcy z branży budowlanej – wymagania i problemy rekrutacyjne (dane z badania pracodawców)	24
5.	Prognoza zapotrzebowania na zawody z branży budowlanej	30
6.	Szkolenia powiatowych urzędów pracy dla bezrobotnych i poszukujących pracy o tematyce związanej z branżą budowlaną	36
7.	Podsumowanie	39

Spis tabel i wykresów

Tabela 1.	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w sekcji budownictwo według działów PKD w województwie kujawsko-pomorskim	7
Tabela 2.	Podmioty gospodarcze z sekcji budownictwo w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2015 – 2017 według powiatów	8
Tabela 3.	Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w sekcji budownictwo w latach 2015 - 2017 w województwie kujawsko-pomorskim według działów PKD	9
Tabela 4.	Wyrejestrowane podmioty gospodarcze w sekcji budownictwo w latach 2015 -2017 w województwie kujawsko-pomorskim według działów PKD	9
Tabela 5.	Nowo zarejestrowane i wyrejestrowane podmioty w sekcji budownictwo w 2017 roku w województwie kujawsko-pomorskim według powiatów	10
Tabela 6.	Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy posiadający zawody z branży budowlanej w województwie kujawsko-pomorskim. Stan w dniu 31.XII.2017 roku	13
Tabela 7.	Bezrobotni w zawodach z branży budowlanej zarejestrowani w 2017 roku i będący w rejestrach na koniec 2017 roku według zawodów (100 osób i więcej)	17
Tabela 8.	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w zawodach związanych z branżą budowlaną w województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku (50 ofert i więcej)	21
Tabela 9.	Zawody związane z branżą budowlaną, w których na 1 ofertę miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej przypadało najwięcej bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku	23

Tabela 10.	Podmioty z sekcji budownictwo według wielkości	25
Tabela 11.	Zatrudnieni w podmiotach z sekcji budownictwo według poziomu wykształcenia	25
Tabela 12.	Zawody dominujące w ankietowanych podmiotach z sekcji budownictwo	26
Tabela 13.	Problemy rekrutacyjne pracodawców z sekcji budownictwo	28
Tabela 14.	Zawody, które powodują największe problemy rekrutacyjne dla pracodawców z sekcji budownictwo	28
Tabela 15.	Rodzaje problemów rekrutacyjnych pracodawców z sekcji budownictwo	30
Tabela 16.	Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w branży budowlanej według powiatów w województwie kujawsko-pomorskim. Prognoza na 2018 rok	31
Wykres 1.	Pracujący według województw w 2016 roku	11
Wykres 2.	Pracujący w sekcji budownictwo w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 roku	12
Wykres 3.	Bezrobotni w zawodach z branży budowlanej według powiatów w województwie kujawsko-pomorskim. Stan w dniu 31.XII.2017 rok	16

Przy publikowaniu danych prosimy o podanie źródła

Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu
Wydział Badań i Analiz
Szosa Chełmińska 30/32
87-100 Toruń
www.wup.torun.pl

Celem analizy jest charakterystyka branży budowlanej w województwie kujawsko-pomorskim w kontekście rynku pracy. Analiza skupia się na głównych zagadnieniach związanych z rynkiem pracy, które są wspólne dla wszystkich podmiotów działających w szeroko pojętym budownictwie – stroną popytową i podaźową rynku pracy.

Do branży budowlanej zaliczono podmioty prowadzące działalność w sekcji PKD F – budownictwo. Zgodnie klasyfikacją PKD sekcja obejmuje następujące działy:

- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (mieszkalnych i niemieskalnych) – dział 41,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – dział 42,
- roboty budowlane specjalistyczne (rozbiórka i przygotowanie terenu pod budowę, wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych, wykonywanie robót wykończeniowych) – dział 43.

Zgodnie z powyższą definicją branża budowlana jest bardzo zróżnicowana – obejmuje każdą firmę z nią powiązaną, np. firmy zajmujące się pracami wykończeniowymi czy oferujące materiały budowlane.

W analizie zawody osób bezrobotnych z branży budowlanej lub związane z tą branżą wybrano przede wszystkim z grupy wielkiej 7 Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz z następujących grup (nazewnictwo według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy):

- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy
- specjaliści
- technicy i inny średni personel
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń
- pracownicy wykonujący prace proste.

Opracowanie powstało w oparciu o następujące dane zastane: dane Głównego Urzędu Statystycznego, dane z Załącznika 3 Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, do sprawozdania o rynku pracy MRPIPS-01 oraz danych o branży budowlanej pochodzących z opracowań i badań przeprowadzonych przez WUP w Toruniu.

1. Ogólna sytuacja w branży budowlanej w województwie kujawsko-pomorskim

W województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku produkcja sprzedana budownictwa była o 13,1% większa w porównaniu do 2016 roku i wynosiła 6223,2 mln zł¹. Również wydajność pracy w budownictwie mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego w grudniu 2017 roku była o 0,7% wyższa niż w analogicznym okresie 2016 roku i wynosiła 40,9 tys. zł. W grudniu 2017 roku produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) osiągnęła wartość 513,9 mln zł (65,1% ogółu produkcji sprzedanej budownictwa) i była wyższa o 7,8% w porównaniu do grudnia 2016 roku. Wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku dotyczył głównie podmiotów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 28,5%). W grudniu 2017 roku udział produkcji budowlano-montażowej w województwie kujawsko-pomorskim w produkcji krajowej wynosił 4,8%, co oznaczało 7 miejsce w kraju.

W 2017 roku w województwie oddano do użytkowania 7710 mieszkań, tj. o 23,1% więcej niż w 2016 roku. Wzrost liczby mieszkań odnotowano we wszystkich formach budownictwa. Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w: Bydgoszczy (1432), Toruniu (1216), powiecie bydgoskim (811) i toruńskim (658), najmniej w powiecie wąbrzeskim (47) i radziejowskim (52). Pod względem liczby oddanych mieszkań województwo kujawsko-pomorskie zajęło 8 pozycję wśród wszystkich województw.

W województwie kujawsko-pomorskim w grudniu 2017 roku negatywne oceny koniunktury gospodarczej sygnalizowały podmioty z sekcji budownictwo, informacja i komunikacja oraz handlu detalicznego². Najbardziej istotną barierą dla przedsiębiorców działających w sektorze usług oraz budownictwie i handlu detalicznym zgłaszaną przez nich w grudniu 2017 roku były koszty zatrudnienia. Przedsiębiorstwa w budownictwie i usługach wskazywały także na niedobór wykwalifikowanych pracowników. W budownictwie, handlu hurtowym i detalicznym rzadziej niż w 2016 roku sygnalizowano barierę niedostatecznego popytu oraz niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej. W Polsce w marcu 2018 roku znaczenie barier związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników w budownictwie i usługach oraz handlu detalicznym wzrosło w największym stopniu w skali roku³. Badania koniunktury gospodarczej GUS wskazują na rosnący problem niedoboru wykwalifikowanych pracowników - w 2013 roku ten problem zgłaszało

¹ Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego w grudniu 2017 roku, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

² Źródło: Koniunktura gospodarcza w grudniu 2017 r. opinie formułowane przez jednostki z siedzibą w województwie kujawsko-pomorskim, GUS

³ Źródło: Koniunktura w przemyśle, budownictwie, handlu i usługach-marzec 2018 r., GUS

kilkanaście procent ankietowanych przedsiębiorców, w 2016 roku ponad ¼, a na koniec 2017 roku już 44%⁴.

1.1 . Podmioty gospodarcze z branży budowlanej

W województwie kujawsko-pomorskim w końcu 2017 roku w rejestrze REGON było ogółem zarejestrowanych 195 717 podmiotów gospodarczych, co oznaczało wzrost o 1618 jednostek (o 0,8%) w porównaniu do 2016 roku. W Polsce liczba podmiotów wzrosła o 72 109 jednostek (o 1,7%) i wynosiła 4 309 800.

W sekcji budownictwo w województwie kujawsko-pomorskim w końcu 2017 roku były **zarejestrowane 23 803 podmioty gospodarcze**, czyli o 858 (o 3,7%) więcej niż w końcu 2016 roku (22 945 podmiotów). Stanowiły one 12,2% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Większość podmiotów w tej sekcji należała do sektora prywatnego – 23 645 podmioty, tj. 99,3%. Sekcja budownictwo była na drugim miejscu pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów w województwie kujawsko-pomorskim, po sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (47 745 podmiotów). Natomiast w Polsce zarejestrowanych było 512 933 podmiotów w sekcji budownictwo i podmioty z kujawsko-pomorskiego stanowiły 4,6%. Województwo kujawsko-pomorskie było na 9. pozycji wśród wszystkich województw pod względem liczby podmiotów w omawianej sekcji, i również na miejscu tej samej pozycji pod względem udziału w ogólnej liczbie podmiotów.

W 2017 roku najwięcej podmiotów w analizowanej sekcji zarejestrowanych było w dziale *roboty budowlane specjalistyczne* (15 091 podmiotów), następnie w dziale *roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków* (6931). W dziale *roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej* w rejestrze były 1781 podmioty gospodarcze. Struktura według działów pozostała bez zmian w porównaniu do 2015 i 2016 roku.

⁴ Źródło: Zatrudnianie cudzoziemców – sytuacja prawna a potrzeby branży budowlanej, Zespół Doradców Gospodarczych TOR, Warszawa, raport przygotowany w okresie grudzień 2017 r.- styczeń 2018 r.

Tabela 1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w sekcji budownictwo według działów PKD w województwie kujawsko-pomorskim

Dział PKD	2015		2016		2017	
	Liczba podmiotów	Udział %	Liczba podmiotów	Udział %	Liczba podmiotów	Udział %
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6 767	29,7	6 772	29,5	6 931	29,1
Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1 769	7,8	1 764	7,7	1 781	7,5
Roboty budowlane specjalistyczne	14 217	62,5	14 409	62,8	15 091	63,4
Ogółem	22 753	100,0	22 945	100,0	23 803	100,0

Źródło: BDL, GUS

W 2017 roku najwięcej podmiotów z sekcji budownictwo było zarejestrowanych w Bydgoszczy (4217 podmiotów) i Toruniu (2390) oraz powiatach bydgoskim (1591), toruńskim (1496) i inowrocławskim (1308). W porównaniu do 2016 roku we wszystkich powiatach wzrosła liczba zarejestrowanych podmiotów – największy wzrost nastąpił w powiecie aleksandrowskim (o 116) oraz bydgoskim (o 75) i włocławskim (o 73). Najmniejszy we Włocławku i Grudziądzu.

Tabela 2. Podmioty gospodarcze z sekcji budownictwo w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2015-2017 według powiatów

Powiat	2015	2016	2017	Różnica 2017-2016
m.Bydgoszcz	4 244	4 174	4 217	43
m.Toruń	2 339	2 376	2 390	14
bydgoski	1 465	1 516	1 591	75
toruński	1 388	1 433	1 496	63
inowrocławski	1 297	1 281	1 308	27
m.Włocławek	1 245	1 251	1 257	6
świecki	1 027	986	1 051	65
brodnicki	898	941	992	51
włocławski	864	874	947	73
nakielski	911	902	931	29
żniński	852	836	866	30
m.Grudziądz	809	852	854	2
aleksandrowski	603	660	776	116
lipnowski	733	716	756	40
tucholski	510	533	557	24
golubsko-dobrzyński	515	520	556	36
rypiński	516	516	527	11
mogileński	480	496	527	31
sępoleński	447	457	509	52
radziejowski	436	458	487	29
chełmiński	466	447	456	9
wąbrzeski	352	355	377	22
grudziądzki	356	365	375	10
Ogółem	22 753	22 945	23 803	858

Źródło: BDL, GUS

W 2017 roku w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowano ogółem 16 578 nowych podmiotów gospodarczych. Było to o 528 więcej niż w 2016 roku. Pod względem liczby nowo zarejestrowanych podmiotów województwo kujawsko-pomorskie zajmowało 9 miejsce wśród wszystkich województw.

W 2017 roku w sekcji budownictwo **zarejestrowano 3522 nowe podmioty**, czyli o 516 więcej niż w 2016 roku. Stanowiły one 21,2% ogółu nowo zarejestrowanych podmiotów w województwie i był to największy udział (na drugim miejscu sekcja handel hurtowy i detaliczny – 18,8%). Najwięcej nowo zarejestrowanych podmiotów było w dziale roboty budowlane specjalistyczne, które stanowiły prawie 71% nowo zarejestrowanych podmiotów w województwie.

Tabela 3. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w sekcji budownictwo w latach 2015-2017 w województwie kujawsko-pomorskim według działów PKD

Dział PKD	2015		2016		2017		Zmiana 2017 - 2016	
	Liczba podmiotów	Udział %	Liczba podmiotów	Udział %	Liczba podmiotów	Udział %	liczba podmiotów	%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	805	26,2	784	26,1	888	25,2	104	13,3
Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	142	4,6	121	4,0	136	3,9	15	12,4
Roboty budowlane specjalistyczne	2131	69,2	2101	69,9	2498	70,9	397	18,9
Ogółem	3078	100,0	3006	100,0	3522	100,0	516	17,2

Źródło: BDL, GUS

Najwięcej podmiotów nowo zarejestrowanych było w Bydgoszczy (363 podmioty), Toruniu (298) i powiecie toruńskim (217). Najmniej w powiecie grudziądzkim (54) i wąbrzeskim (59). Natomiast w powiecie aleksandrowskim, sępoleńskim oraz Grudziądzu podmioty nowo zarejestrowane stanowiły największy udział w ogólnej liczbie podmiotów prowadzących działalność w zakresie budownictwa.

W 2017 roku w kujawsko-pomorskim wyrejestrowano 14 647 podmiotów, czyli o 538 mniej w porównaniu do 2016 roku. Najwięcej wyrejestrowano podmiotów w sekcji handel hurtowy i detaliczny (3999 podmiotów). **W sekcji budownictwo wyrejestrowano 2611 podmiotów**, o 210 mniej niż w 2016 roku. Podmioty te stanowiły 17,8% ogółu wyrejestrowanych jednostek w województwie kujawsko-pomorskim. Najwięcej wyrejestrowano podmiotów w dziale roboty budowlane specjalistyczne, które stanowiły 68,2% wyrejestrowanych podmiotów w województwie.

Tabela 4. Wyrejestrowane podmioty gospodarcze w sekcji budownictwo w latach 2015-2017 w województwie kujawsko-pomorskim według działów PKD

Dział PKD	2015		2016		2017		Zmiana (2017-2016)	
	Liczba podmiotów	Udział %	Liczba podmiotów	Udział %	Liczba podmiotów	Udział %	liczba podmiotów	%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	733	27,6	774	27,4	709	27,2	-65	-8,4
Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	130	4,9	98	3,5	120	4,6	22	22,4
Roboty budowlane specjalistyczne	1 796	67,5	1 949	69,1	1 782	68,2	-167	-8,6
Ogółem	2 659	100,0	2 821	100,0	2 611	100,0	-210	-7,4

Źródło: BDL, GUS

Najwięcej podmiotów w województwie kujawsko-pomorskim wyrejestrowano w Bydgoszczy (357 podmiotów), Toruniu (233) oraz powiecie toruńskim (177).

Tabela 5. Nowo zarejestrowane i wyrejestrowane podmioty w sekcji budownictwo w 2017 roku w województwie kujawsko-pomorskim według powiatów

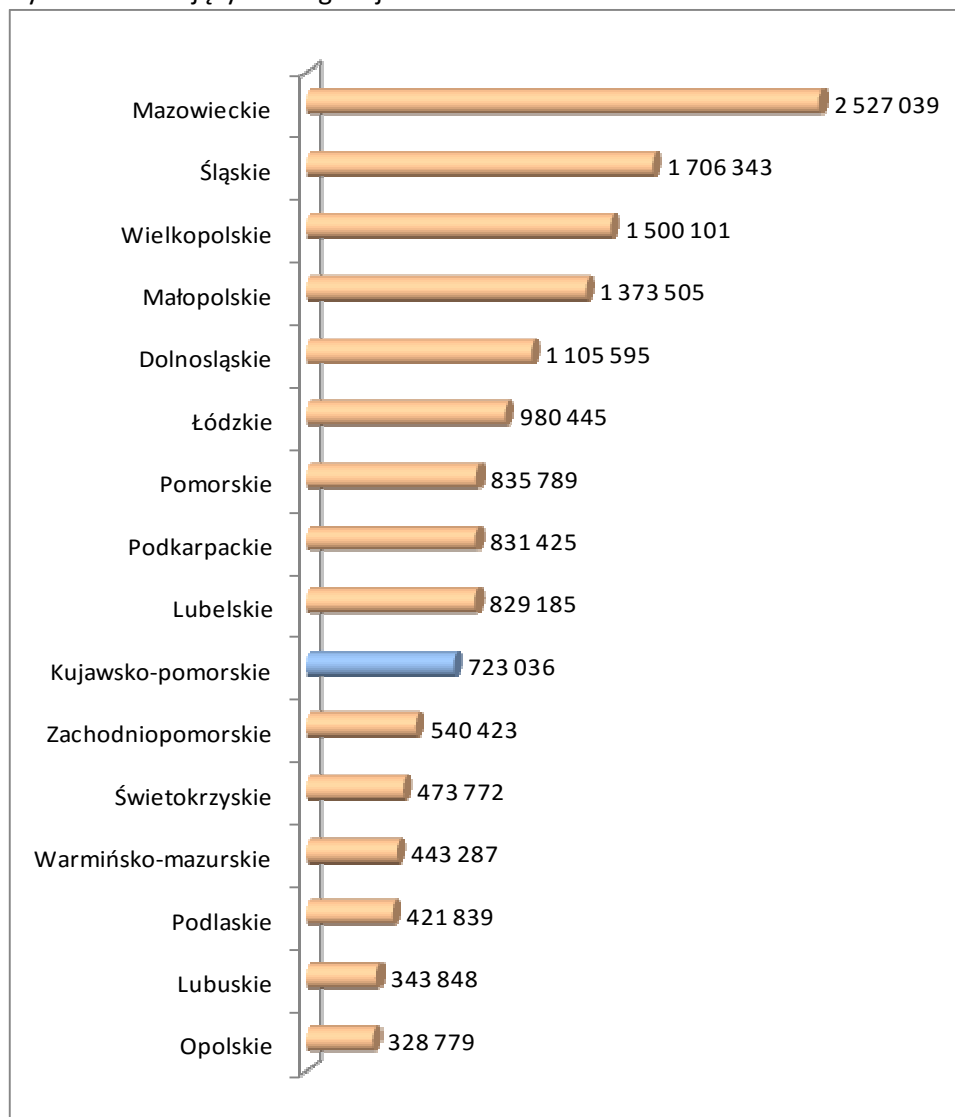
Powiat	Podmioty gospodarcze			
	ogółem w sekcji budownictwo	nowo zarejestrowane w sekcji budownictwo	Udział % (w ogółem)	wyrejestrowane w sekcji budownictwo
m.Bydgoszcz	4 217	418	9,9	357
m. Toruń	2 390	265	11,1	233
bydgoski	1 591	201	12,6	152
toruński	1 496	236	15,8	177
inowrocławski	1 308	183	14,0	157
m. Włocławek	1 257	157	12,5	144
świecki	1 051	172	16,4	113
brodnicki	992	160	16,1	101
włocławski	947	179	18,9	104
nakielski	931	170	18,3	136
żniński	866	138	15,9	110
m. Grudziądz	854	131	15,3	124
aleksandrowski	776	206	26,5	85
lipnowski	756	138	18,3	99
tucholski	557	110	19,7	81
golubsko-dobrzyński	556	97	17,4	56
mogileński	527	89	16,9	51
rypiński	527	64	12,1	56
sępoleński	509	109	21,4	54
radziejowski	487	102	20,9	72
chełmiński	456	68	14,9	59
wąbrzeski	377	74	19,6	51
grudziądzki	375	55	14,7	39
Razem	23 803	3 522	14,8	2 611

Źródło: BDL, GUS

1.2 . Pracujący w branży budowlanej

Liczba pracujących ogółem w województwie kujawsko-pomorskim w końcu 2016 roku wynosiła 723 036 osób, co oznaczało wzrost w stosunku do 2015 roku o 15 968 osób (o 2,3%) i wzrost o 28 135 osób (o 4,0%) w porównaniu do 2014 roku. Wśród pracujących mężczyźni stanowili 53,2% (384 352 osoby), a kobiety 46,8% (338 684 osoby). W 2016 roku województwo kujawsko-pomorskie zajmowało 10. pozycję wśród wszystkich województw pod względem liczby pracujących.

Wykres 1. Pracujący według województw w 2016 roku



Źródło: BDL, GUS

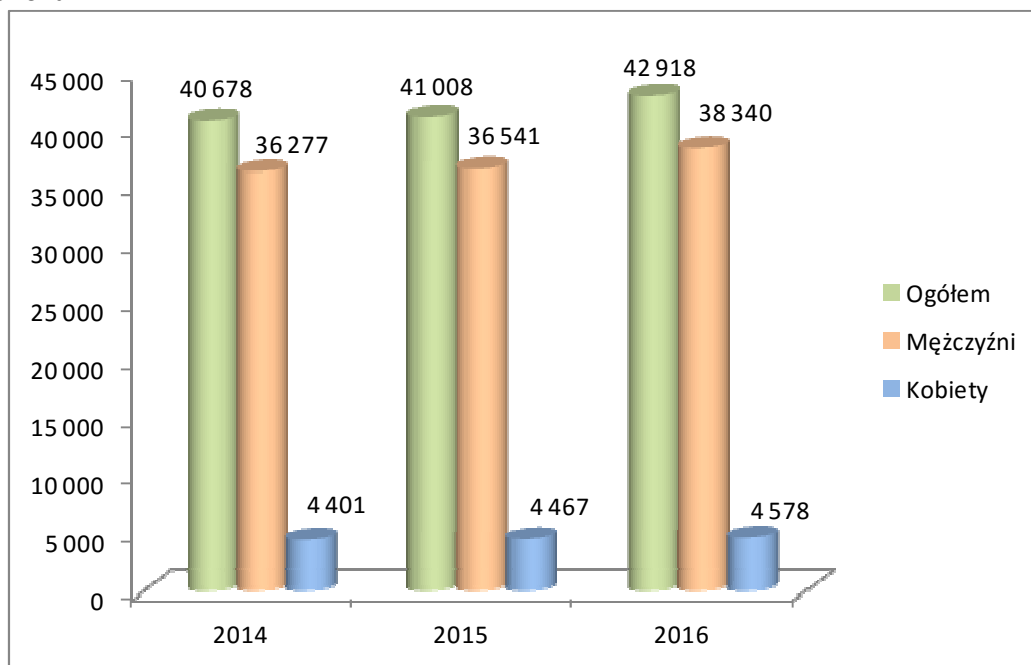
W 2016 roku w sekcji budownictwo liczba pracujących wynosiła 42 918 osób, co oznaczało wzrost o 1910 osób (o 4,7%) w stosunku do 2015 roku oraz wzrost o 2240 osób (o 5,5%) w porównaniu do 2014 roku. Pracujący w budownictwie stanowili 5,9% ogółu pracujących (udział porównywalny w roku 2014 i 2015). Zdecydowana większość to mężczyźni 89,3% (38 340 osób). Kobiety stanowiły 10,7% (4 578 osób). Pod względem liczby pracujących w budownictwie województwo kujawsko-pomorskie zajmowało 8. pozycję wśród wszystkich województw.

Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w 2016 roku w województwie wynosiło 18 920 osób⁵. Najwięcej było zatrudnionych w podmiotach zajmujących się budową budynków (7440), następnie

⁵ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

robotami budowlanymi specjalistycznymi (6814) oraz budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (4665)⁶.

Wykres 2. Pracujący w sekcji budownictwo w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 roku



Źródło: BDL, GUS

W 2017 roku w urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego zarejestrowano 69 115 oświadczeń o **zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom** (w 2016 roku 48 517). W sekcji budownictwo było to 5994 oświadczenia, co stanowiło 8,7% ogółu. Najwięcej dotyczyło obywateli z Ukrainy – 5245, tj. 87,5% ogółu, następnie Białorusi – 422 (7,04%). W porównaniu do 2016 roku liczb oświadczeń w omawianej sekcji wzrosła o 2119.

W 2017 roku w województwie kujawsko-pomorskim **wydano 6504 zezwolenia na pracę cudzoziemców**, tj. o 1506 więcej niż w 2016 roku.⁷ Najwięcej zezwoleń zostało wydanych dla obywateli Ukrainy. Zezwolenia wydawane były na coraz dłuższe okresy. W 2017 roku ponad połowę wydano na okres od 1 roku do 2 lat. W 2017 roku w sekcji budownictwo wydano 1034 zezwolenia, co stanowiło 15,9% ogólnej liczby wydanych zezwoleń (najwięcej zezwoleń wydano w przetwórstwie przemysłowym – 1114, tj. 17,1%). Udział zezwoleń w sekcji budownictwo znacznie wzrósł w porównaniu do 2016 roku (wówczas wynosił 7,3%, 366 zezwolenia). Sekcja budownictwo należała do tych, w których pracodawcy najczęściej otrzymywali zezwolenia na pracę cudzoziemców. Najliczniejsze grupy zawodów, w których cudzoziemcy otrzymywali zezwolenia na pracę to: robotnicy

⁶ Źródło: Rocznik statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 2017, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

⁷ Źródło: Zezwolenia na pracę cudzoziemców w województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

przemysłowi i rzemieślnicy (3103 zezwolenia, tj. 47,7% ogółu zezwoleń), pracownicy wykonujący prace proste (1580, tj. 24,3%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (1313, tj. 20,2%).

2. Zasoby kadrowe w branży budowlanej

2.1 . Zarejestrowani bezrobotni posiadający zawody z branży budowlanej

W końcu 2017 roku w urzędach pracy było zarejestrowanych 7608 osób posiadających zawody związane z branżą budowlaną. Najwięcej bezrobotnych posiadało następujące zawody budowlane: pomocniczy robotnik budowlany (1540 osób), murarz (1272), malarz budowlany (563), pomocniczy robotnik drogowy (386), technik budownictwa (244), malarz-tapeciarz (243). Jeśli chodzi o zawody związane z branżą budowlaną to najwięcej osób bezrobotnych posiadało zawody: pomocniczy robotnik drogowy (386), hydraulik (355), elektromonter instalacji elektrycznych (210).

Tabela 6. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy posiadający zawody z branży budowlanej w województwie kujawsko-pomorskim. Stan w dniu 31.XII.2017 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	Udział %
1	Pomocniczy robotnik budowlany	1 540	16,6
2	Murarz	1 272	13,7
3	Stolarz ^S	703	7,6
4	Malarz budowlany	563	6,1
5	Pomocniczy robotnik drogowy	386	4,2
6	Hydraulik	355	3,8
7	Technik budownictwa ^S	244	2,6
8	Malarz-tapeciarz	243	2,6
9	Elektromonter instalacji elektrycznych	210	2,3
10	Dekarz ^S	163	1,8
11	Stolarz budowlany	133	1,4
12	Brukarz	127	1,4
13	Betoniarz-zbrojarz ^S	126	1,4
14	Technik elektryk ^S	123	1,3
15	Cieśla szalunkowy	102	1,1
16	Posadzkarz	87	0,9
17	Zbrojarz	79	0,9
18	Elektryk ^S	74	0,8
19	Betoniarz	73	0,8
20	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	69	0,7
21	Technik architektury krajobrazu ^S	65	0,7
22	Kamieniarz ^S	62	0,7
23	Tynkarz	55	0,6
24	Murarz-tynkarz ^S	52	0,6
25	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	47	0,5

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	Udział %
26	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie ^s	46	0,5
27	Monter / konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	33	0,4
28	Monter izolacji budowlanych ^s	31	0,3
29	Mistrz produkcji w budownictwie ogólnym	30	0,3
30	Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	27	0,3
31	Pozostali malarze i pokrewni	26	0,3
32	Operator koparko-ładowarki	26	0,3
33	Konserwator budynków i stanu technicznego pomieszczeń	25	0,3
34	Monter / składacz okien	23	0,2
35	Operator koparki	23	0,2
36	Monter konstrukcji budowlanych ^s	21	0,2
37	Architekt	19	0,2
38	Technik drogownictwa ^s	19	0,2
39	Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	18	0,2
40	Operator sprzętu ciężkiego	17	0,2
41	Architekt krajobrazu	16	0,2
42	Kierownik budowy	15	0,2
43	Pozostali maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	14	0,2
44	Monter ociepleń budynków	13	0,1
45	Pozostali murarze i pokrewni	12	0,1
46	Monter rusztowań	12	0,1
47	Glazurnik	12	0,1
48	Monter stolarki budowlanej	11	0,1
49	Operator ładowarki	11	0,1
50	Inżynier elektryk	10	0,1
51	Pozostali monterzy izolacji	10	0,1
52	Błacharz budowlany	10	0,1
53	Kierownik małego przedsiębiorstwa budowlanego	8	0,1
54	Inżynier budowy dróg	7	0,1
55	Kosztorysant budowlany	7	0,1
56	Pozostali inżynierowie budownictwa	6	0,1
57	Monter budownictwa wodnego ^s	6	0,1
58	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	6	0,1
59	Technik architekt	5	0,1
60	Parkieciarz	5	0,1
61	Pozostali elektrycy budowlani i pokrewni	5	0,1
62	Pozostali operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	5	0,1
63	Technik budownictwa wodnego ^s	4	0,0
64	Pozostali betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	4	0,0

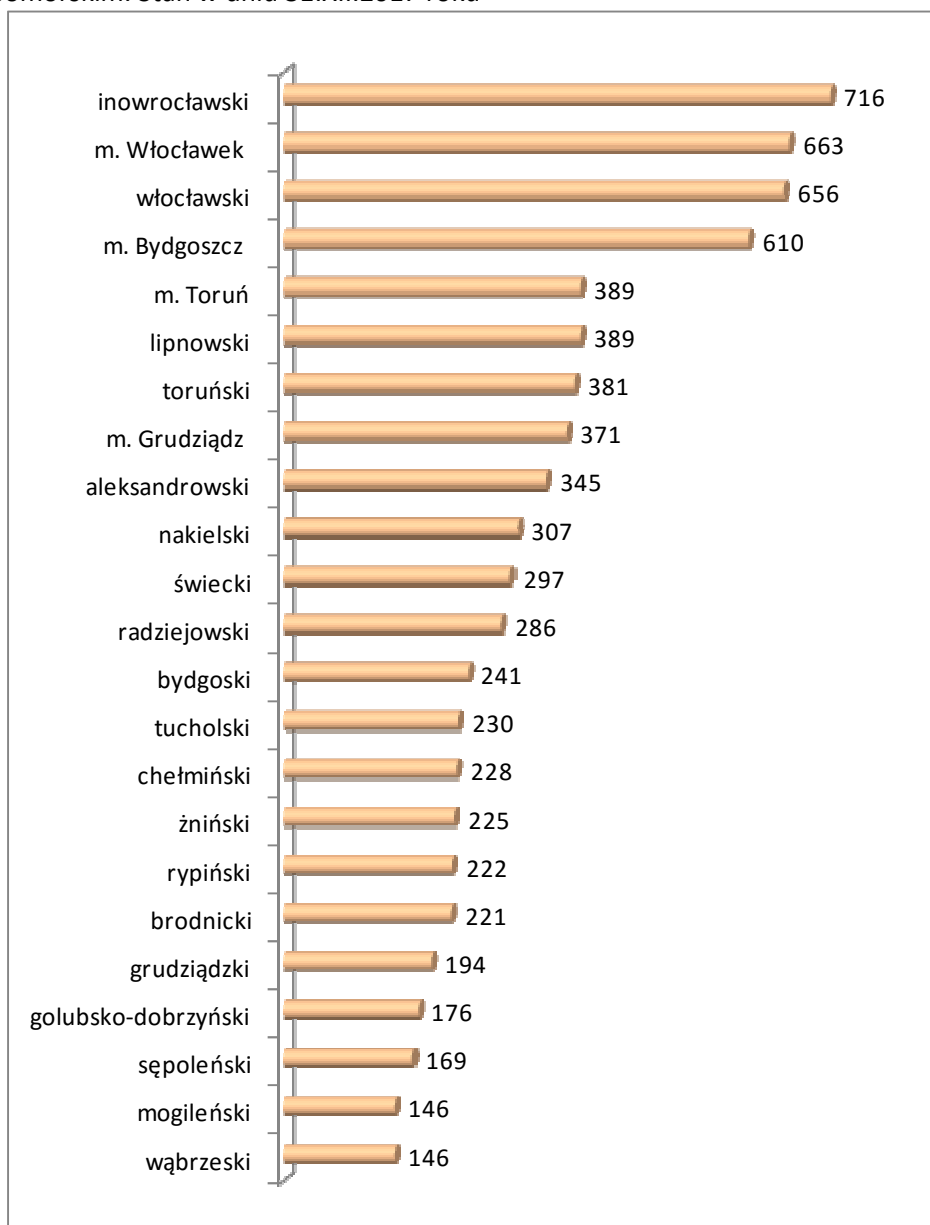
Lp.	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	Udział %
65	Pozostali posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	4	0,0
66	Operator żurawia wieżowego	4	0,0
67	Laborant budowlany	3	0,0
68	Technik dróg i mostów kolejowych ^S	3	0,0
69	Inspektor budowlany	3	0,0
70	Pozostali monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	3	0,0
71	Pozostali robotnicy obróbki kamienia	3	0,0
72	Robotnik rozbiórki budowli	3	0,0
73	Monter izolacji przemysłowych ^S	3	0,0
74	Monter systemów suchej zabudowy	3	0,0
75	Szpachlarz	3	0,0
76	Operator spycharki	3	0,0
77	Inspektor dozoru technicznego	2	0,0
78	Inspektor nadzoru budowlanego	2	0,0
79	Termoizoler	2	0,0
80	Szklarz budowlany	2	0,0
81	Operator żurawia jezdniowego	2	0,0
82	Pozostali kierownicy do spraw budownictwa	1	0,0
83	Inżynier budownictwa - budowle i drogi wodne	1	0,0
84	Inspektor budowy dróg	1	0,0
85	Pozostali technicy budownictwa	1	0,0
86	Technik konserwator urządzeń dźwigowych	1	0,0
87	Mistrz produkcji w budownictwie drogowym	1	0,0
88	Monter kamiennych elementów budowlanych	1	0,0
89	Układacz nawierzchni drogowych	1	0,0
90	Pozostali tynkarze i pokrewni	1	0,0
91	Elektryk budowlany	0	0,0
Razem		7608	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, do sprawozdania MRPiPS-01;

S - dany zawód objęty jest kształceniem w systemie szkolnym

Najwięcej bezrobotnych z omawianej grupy było zarejestrowanych w powiecie inowrocławskim (716 osób) i włocławskim (656) oraz miastach Włocławek (663) i Bydgoszcz (610). Najmniej w powiatach: wąbrzeskim, mogileńskim (w każdym 146 osób) i sępoleńskim (169 osób).

Wykres 3. Bezrobotni w zawodach z branży budowlanej według powiatów w województwie kujawsko-pomorskim. Stan w dniu 31.XII.2017 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, do sprawozdania MRPIPS-01

W 2017 roku najwięcej osób zarejestrowało się jako bezrobotni w następujących zawodach z branży budowlanej lub związanych z tą branżą: pomocniczy robotnik budowlany (2590), murarz (1863), stolarz (1467), malarz budowlany (726). Również w tych zawodach najwięcej osób bezrobotnych pozostawało w rejestrach w końcu 2017 roku. Dane dot. bezrobocia rejestrowanego wskazują na znacznie niższy poziom bezrobocia w zawodach budowlanych w końcu okresu, tj. 2017 roku niż

poziom bezrobocia w okresie (mierzony liczbą osób zarejestrowanych w 2017 roku), co może świadczyć o rotacji pracowników oraz sezonowości zatrudnienia w omawianej branży. Największy wyrażony w procentach spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych nastąpił w przypadku elektryka (o 76,4%), murarza-tynkarza (o 69,0%) oraz montera zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (o 66,7%).

Tabela 7. Bezrobotni w zawodach z branży budowlanej zarejestrowani w 2017 roku i będący w rejestrach na koniec 2017 roku według zawodów (100 osób i więcej)

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni			
		zarejestrowani w okresie		według stanu w końcu okresu	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
1	Pomocniczy robotnik budowlany	2 590	23	1 540	24
2	Murarz	1 863	4	1 272	6
3	Stolarz ^S	1 467	60	703	43
4	Malarz budowlany	726	48	563	54
5	Pomocniczy robotnik drogowy	546	23	386	16
6	Hydraulik	474	0	355	1
7	Technik budownictwa ^S	456	80	244	68
8	Malarz-tapeciarz	404	16	243	16
9	Elektromonter instalacji elektrycznych	327	5	210	5
10	Elektryk ^S	314	1	74	1
11	Dekarz ^S	272	0	163	0
12	Technik elektryk ^S	269	4	123	4
13	Brukarz	234	0	127	0
14	Betoniarz-zbrojarz ^S	193	1	126	2
15	Technik architektury krajobrazu ^S	189	159	65	62
16	Stolarz budowlany	184	6	133	5
17	Murarz-tynkarz ^S	168	0	52	0
18	Zbrojarz	160	5	79	5
19	Cieśla szalunkowy	153	0	102	0
20	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie ^S	138	2	46	1
21	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	137	1	69	2
22	Posadzkarz	130	0	87	0
23	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	123	43	47	18
24	Betoniarz	102	0	73	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, do sprawozdania MRPiPS-01; S - dany zawód objęty jest kształceniem w systemie szkolnym

Wśród **bezrobotnych poprzednio pracujących** posiadających zawody z branży budowlanej oraz będących w rejestrach powiatowych urzędach pracy na koniec 2017 roku najliczniejszą grupą byli pozostający bez pracy od 1 do 12 miesięcy – 3708 osób, czyli 48,7% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących z zawodami związanymi z branżą budowlaną. Natomiast wśród ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy 1 – 12 miesięcy stanowili 11,1%. Następnie

pozostający w rejestrach powyżej 12 miesięcy – 2821 osób, tj. 37,1% oraz 9,1% wśród ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Wśród pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy najczęściej było murarzy (553), pomocniczych robotników budowlanych (543) oraz malarzy budowlanych (247).

Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadających zawody z branży budowlanej najmniej było osób młodych do 30 roku życia (957), w tym osób do 25 roku życia 438, a bezrobotnych powyżej 50 roku życia było 3128. Najliczniejszą grupą byli długotrwale bezrobotni – 4111 osób. Najwięcej bezrobotnych do 30 roku życia posiadało zawody: pomocniczy robotnik budowlany (148 osób), stolarz (147) oraz murarz (97). Długotrwale bezrobotni: pomocniczy robotnik budowlany (843), murarz (755) oraz malarz budowlany (355). Osoby powyżej 50 lat – murarz (603), pomocniczy robotnik budowlany (582) i malarz budowlany (297). Dane pokazują, że niezależnie od klasyfikacji dominowały trzy zawody budowlane.

Posiadanie przez bezrobotnego danego zawodu nie zawsze jest równoznaczne z posiadaniem pożądanых umiejętności i możliwością wykonywania określonej profesji. Najczęściej wynika to z długiej przerwy w wykonywaniu zawodu (43,6% bezrobotnych poprzednio pracujących pozostaje w rejestrach powyżej roku) oraz związanej z tym dezaktualizacji posiadanych umiejętności i uprawnień, lub braku doświadczenia zawodowego (19,6% bezrobotnych). Znacznym problemem branży budowlanej jest nielegalne zatrudnienie (szara strefa). Jak wynika z badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny prace remontowe i naprawy budowlano-instalacyjne oraz usługi budowlane i instalacyjne znalazły się wśród głównych obszarów pracy nierejestrowanej w Polsce.⁸

2.2 . Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin zawodowy⁹ – branża budowlana

Zasoby siły roboczej w branży budowlanej tworzą również absolwenci szkół zawodowych. W roku szkolnym 2015/2016 kwalifikacje zawodowe zdobyło 60,4% absolwentów szkół zawodowych (8787 osób). Zawód zdobyło 62,6% absolwentów techników (4087 osób) oraz 55,5% zasadniczych szkół zawodowych (2108 osób).

⁸ Źródło: Praca nierejestrowana w Polsce w 2014 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2016 r.

⁹ Źródło: Bezrobotni absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 roku, WUP w Toruniu

Absolwenci **techników** zdali egzamin zawodowy w następujących zawodach związanych z branżą budowlaną:

- technik budownictwa – 138 osób (tj. 62,7% uczniów ostatnich klas w roku 2014/2015),
- technik architektury krajobrazu – 130 osób (55,1%),
- technik drogownictwa – 29 osób (50,9%),
- technik energetyk – 2 osoby (22,2%).

Absolwenci **zasadniczych szkół zawodowych** zdali egzamin zawodowy w następujących zawodach związanych z branżą budowlaną:

- monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – 101 osób (63,9%),
- elektryk – 52 osoby (38%),
- stolarz – 48 osób (40,3%),
- murarz-tylnkarz – 38 osób (55,9%),
- betoniarz-zbrojarz – 6 osób (tj. 85,7% uczniów ostatnich klas w roku 2014/2015),
- murarz – 3 osoby (10,7%),
- kamieniarz – 2 osoby (66,7%).

2.3. Absolwenci szkół wyższych w województwie kujawsko-pomorskim kierunków kształcenia związanych z branżą budowlaną¹⁰

W województwie kujawsko-pomorskim w roku akademickim 2015/2016 w zawodach budowlanych kształciło sześć uczelni wyższych: Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi oraz Bydgoska Szkoła–Wyższa. Liczba absolwentów roku 2015/2016 kierunków związanych z branżą budowlaną wynosiła 669 osób, tj. 4,1% ogółu absolwentów. Ukończyli oni następujące kierunki kształcenia:

- budownictwo – 418 absolwentów,
- inżynieria środowiska (w nazwie ISCED-F Budownictwo i inżynieria lądowa i wodna) – 126,
- architektura i urbanistyka – 76,
- architektura krajobrazu – 49.

¹⁰ Źródło: Bezrobotni absolwenci szkół wyższych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 roku, WUP w Toruniu

Większość absolwentów ukończyła studia pierwszego stopnia z tytułem inżyniera – 430 osób. Studia drugiego stopnia ukończyło 239 osób.

Z badania ogólnopolskiego wynika, że pracodawcy¹¹ u absolwentów wyższych uczelni kierunków budowlanych wysoko ocenili przygotowanie teoretyczne oraz umiejętność pracy w zespole. Natomiast nisko ocenili praktyczne przygotowanie, tj. umiejętność analitycznego myślenia i opracowywania praktycznych rozwiązań. Dla pracodawców idealny menadżer przyszłości w tej branży to absolwent uczelni technicznej, który zdobył doświadczenie w firmie budowlanej i posiadający pewną wiedzę z zakresu prawa oraz ekonomii.

3. Popyt w branży budowlanej

3.1. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone do powiatowych urzędów pracy

W 2017 roku w województwie kujawsko-pomorskim do **urzędów pracy zgłoszono 10 893 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej** w zawodach związanych z branżą budowlaną. Najwięcej ofert pracy zgłaszanych jest w zawodach, w których zarejestrowanych jest najwięcej osób bezrobotnych. W końcu okresu aktualnych było 446 ofert.

W 2017 roku najwięcej ofert pracy zgłoszono w zawodach:

- pomocniczy robotnik budowlany 2623 oferty (w końcu okresu były aktualne 163 oferty),
- murarz 946 (37 aktualnych),
- stolarz 638 (22 aktualne),
- pomocniczy robotnik drogowy 564 (9 aktualnych),
- elektryk 506 (23 aktualne).

Oferty na pracę subsydiowaną (2479) stanowiły 22,8% ogółu zgłoszonych ofert w branży budowlanej (dla porównania oferty na pracę subsydiowaną zgłoszone do PUP stanowiły 35,7% ogółu ofert). Najwięcej ofert subsydiowanych zgłoszono w zawodach: pomocniczy robotnik budowlany – 644 ofert subsydiowanych (24,6% zgłoszonych w zawodzie ofert), pomocniczy robotnik drogowy – 330 (58,5%), stolarz – 213 (33,4%), murarz – 164 (17,3%). Oferty subsydiowane stanowiły największy udział w zawodach, w których zgłoszono najmniej ofert, np. malarz-tapeciarz 72,2% to oferty subsydiowane (ogółem zgłoszono 18 ofert), monter stolarki budowlanej 67,1% (73 oferty), kamieniarz 60,7% (28), pozostali monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków 60,0%

¹¹ Źródło: Stan otoczenia biznesowego sektora budowlanego w Polsce, Polski Związek Pracodawców Budownictwa, KPMG, 2016 rok

(5 ofert). Wyjątek stanowił pomocniczy robotnik drogowy, w przypadku którego oferty subsydiowane stanowiły prawie 60% a zgłoszono 564 oferty ogółem.

W 2017 roku zgłoszono więcej ofert pracy niż zarejestrowało się bezrobotnych m.in. w zawodach: brukarz, monter ociepleń budynków, glazurnik, monter/konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, tynkarz, elektryk budowlany, zbrojarz, szpachlarz, operator koparko-ładowarki, monter rusztowań. Natomiast więcej zarejestrowało się bezrobotnych niż zgłoszono ofert pracy m.in. w zawodach: murarz, stolarz, malarz budowlany, hydraulik, stolarz budowlany, betoniarz-zbrojarz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie. W końcu 2017 roku nie było aktualnych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w zawodach: murarz-tynkarz, monter konstrukcji budowlanych, pozostali murarze i pokrewni, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, betoniarz-zbrojarz, operator sprzętu ciężkiego, szpachlarz oraz monter rusztowań.

Tabela 8. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w zawodach związanych z branżą budowlaną w województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku (50 ofert i więcej)

Lp.	Nazwa zawodu	Zarejestrowani bezrobotni ogółem		Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej		
		w okresie	w końcu okresu	zgłoszone w okresie		aktualne w końcu okresu
				ogółem	w tym pracy subsydiowanej	
1	Pomocniczy robotnik budowlany	2590	1 540	2 623	644	163
2	Murarz	1863	1 272	946	164	37
3	Stolarz ^s	1467	703	638	213	22
4	Pomocniczy robotnik drogowy	546	386	564	330	9
5	Elektryk ^s	314	74	506	50	23
6	Brukarz	234	127	437	108	18
7	Elektromonter instalacji elektrycznych	327	210	308	38	14
8	Zbrojarz	160	79	263	15	9
9	Malarz budowlany	726	563	255	65	3
10	Murarz-tynkarz ^s	168	52	228	25	0
11	Dekarz ^s	272	163	228	75	10
12	Tynkarz	94	55	218	58	2
13	Monter ociepleń budynków	31	13	211	6	14
14	Hydraulik	474	355	211	45	4
15	Monter/konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	70	33	207	22	16

Lp.	Nazwa zawodu	Zarejestrowani bezrobotni ogółem		Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej		
				zgłoszone w okresie		aktualne w końcu okresu
		w okresie	w końcu okresu	ogółem	w tym pracy subsydiowanej	
16	Konserwator budynków i stanu technicznego pomieszczeń	33	25	193	118	7
17	Glazurnik	27	12	192	45	1
18	Cieśla szalunkowy	153	102	166	2	4
19	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie ^S	138	46	162	6	1
20	Monter konstrukcji budowlanych ^S	37	21	131	11	0
21	Operator koparko-ładowarki	66	26	121	16	6
22	Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	60	27	111	27	1
23	Elektryk budowlany	0	0	108	1	1
24	Monter/składacz okien	65	23	104	46	6
25	Pozostali murarze i pokrewni	26	12	103	17	0
26	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	137	69	103	17	0
27	Betoniarz-zbrojarz ^S	193	126	97	7	0
28	Operator sprzętu ciężkiego	30	17	91	3	0
29	Operator koparki	52	23	85	12	4
30	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	123	47	82	14	4
31	Szpachlarz	4	3	74	8	0
32	Monter stolarki budowlanej	28	11	73	49	2
33	Betoniarz	102	73	71	12	7
34	Monter rusztowań	25	12	67	8	0
35	Blacharz budowlany	16	10	65	7	10
36	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	17	6	58	13	1
37	Stolarz budowlany	184	133	51	9	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, do sprawozdania MRPiPS-01; S - dany zawód objęty jest kształceniem w systemie szkolnym

W 2017 roku na jedną ofertę (dot. zawodów z branży budowlanej i związanych z branżą budowlaną) przypadało 1,3 osoby. Najwięcej osób na 1 ofertę w okresie 2017 roku przypadało w zawodach: technik architektury krajobrazu – 189 osób (zgłoszono 1 ofertę), malarz-tapeciarz – 22 osoby (zgłoszono 18 ofert) oraz technik drogownictwa – 19 osób (zgłoszono 4 oferty). Natomiast w końcu roku pozostawało aktualnych 446 ofert, co oznacza, że na 1 ofertę przypadało 17 bezrobotnych (dla porównania dla ogółu bezrobotnych – w końcu 2017 roku na jedną ofertę przypadało 26 osób). W końcu roku najwięcej osób bezrobotnych na jedną ofertę przypadało w zawodach: malarz budowlany – 188 osób oraz stolarz budowlany – 133 osoby.

Tabela 9. Zawody związane z branżą budowlaną, w których na 1 ofertę miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej przypadało najwięcej bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku

Nazwa zawodu	Bezrobotni	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej	Bezrobotni przypadający na 1 ofertę
	według stanu w końcu okresu		
Malarz budowlany	563	3	188
Stolarz budowlany	133	1	133
Hydraulik	355	4	89
Technik elektryk ^S	123	2	62
Technik budownictwa ^S	244	4	61
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie ^S	46	1	46
Pomocniczy robotnik drogowy	386	9	43

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, do sprawozdania MRPiPS-01; S - dany zawód objęty jest kształceniem w systemie szkolnym

W 2017 roku nie zgłoszono do PUP ofert w następujących zawodach związanych z branżą budowlaną: technik budownictwa wodnego, technik dróg i mostów kolejowych, inspektor budowy dróg, monter budownictwa wodnego, szklarz budowlany. Natomiast w zawodzie elektryk budowlany pracodawcy zgłosili w 2017 roku 108 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, a nie zarejestrowano bezrobotnych posiadających ten zawód.

3.2 . Wolne miejsca pracy – dane urzędu statystycznego¹²

W 2016 roku utworzono ogółem 23 425 nowych miejsc pracy – głównie w podmiotach prowadzących działalność według sekcji PKD: handel; naprawa pojazdów samochodowych (6167 miejsc, tj. 26,3% ogółu nowych miejsc pracy), następnie w przetwórstwie przemysłowym (5242, tj. 22,4%) oraz budownictwie (3633 miejsca, tj. 15,5%).

Większość nowych miejsc pracy w sekcji budownictwo utworzono w sektorze prywatnym – 3624 miejsca (99,7% ogółu nowo utworzonych miejsc pracy), w małych jednostkach (o liczbie pracujących do 9 osób) – 2669 miejsc (73,5% ogółu nowo utworzonych miejsc pracy). W podmiotach średnich (o liczbie pracujących od 10 do 49 osób) utworzono 753 miejsca (20,7%), a w dużych (o liczbie pracujących powyżej 49 osób) 211 (5,8%).

W 2016 roku w województwie kujawsko-pomorskim zlikwidowano ogółem 11 172 miejsca, najwięcej w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (2877 miejsc, tj. 25,8% ogółu), przetwórstwo przemysłowe (2264 miejsca, tj. 20,3%) oraz budownictwo (1705 miejsc, tj. 15,3%). Dane pokazują, że w 2016 roku w sekcji budownictwo utworzono więcej miejsc pracy niż zlikwidowano.

Na koniec 2016 roku w województwie kujawsko-pomorskim badane podmioty gospodarcze wykazały 2591 wolnych miejsc pracy. Większość miejsc dostępnych była w sektorze prywatnym – 2219 miejsc (85,6% ogółu). Ankietowani pracodawcy w sekcji budownictwo wykazali 170 wolnych miejsc pracy, wszystkie z sektora prywatnego, z małych podmiotów – 125 miejsc (podmioty średnie – 40 miejsc, małe – 5 miejsc). W porównaniu do 2015 roku największy wzrost liczby wolnych miejsc pracy wystąpił w budownictwie (5-krotny wzrost) oraz sekcji zakwaterowanie i gastronomia (2,8 krotny wzrost).

4. Pracodawcy z branży budowlanej – wymagania i problemy rekrutacyjne (dane z badania pracodawców)

Celem badania była diagnoza zapotrzebowania na zawody i kwalifikacje oraz na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców¹³. Wywiady przeprowadzono z 2315 pracodawcami, w tym z sekcji budownictwo z 233, którzy stanowili 10,1% zrealizowanej próby.

¹² Źródło: Badanie *Popyt na pracę*; badanie zrealizowano na podstawie Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2016, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy; badaniem w województwie kujawsko-pomorskim objęto 33,54 tys. podmiotów

Większość podmiotów z branży budowlanej to **podmioty małe zatrudniające do 9 osób**. Stanowiły one 60,5% wszystkich ankietowanych podmiotów. W podmiotach z omawianej branży zatrudnionych było 3956 osób.

Tabela 10. Podmioty z sekcji budownictwo według wielkości

Wielkość podmiotu	Liczba podmiotów	Liczba zatrudnionych
1-9	141	582
10-49	78	1520
50-249	12	1194
250-999	2	660
Ogółem	233	3956

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania „Zapotrzebowanie na zawody oraz diagnoza potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”

Większość zatrudnionych w ankietowanych podmiotach posiadała **wykształcenie zasadnicze zawodowe** – stanowili oni 51,7% ogółu zatrudnionych. Następnie policealne i średnie zawodowe – 19,6%. Liczną grupę stanowiły również osoby z wykształceniem wyższym – 17,8%. Najmniej pracujących w branży posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące.

Tabela 11. Zatrudnieni w podmiotach z sekcji budownictwo według poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Liczba zatrudnionych	Udział %
Wyższe	703	17,8
Policealne i średnie zawodowe	777	19,6
Średnie ogólnokształcące	194	4,9
Zasadnicze zawodowe	2044	51,7
Gimnazjalne i poniżej	238	6,0
Ogółem	3956	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania „Zapotrzebowanie na zawody oraz diagnoza potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”

Pracodawcy określali jakie zawody były dominujące w ich firmach – każdy ankietowany mógł wskazać maksymalnie trzy. Najczęściej wymieniano takie zawody jak: murarz, pomocniczy robotnik budowlany, malarz budowlany, cieśla.

¹³ Badanie „Zapotrzebowanie na zawody oraz diagnoza potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego” na zlecenie WUP w Toruniu przeprowadziło Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS w Jachrance na próbie 2315 pracodawców z województwa kujawsko-pomorskiego w okresie czerwiec-listopad 2016 r.

Tabela 12. Zawody dominujące wśród pracujących w ankietowanych podmiotach z sekcji budownictwo

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba wskazań
1	Murarz	48
2	Pomocniczy robotnik budowlany	25
3	Malarz budowlany	17
4	Cieśla	14
5	Kierowca samochodu ciężarowego	13
6	Dekarz	12
7	Księgowy	11
8	Murarz-tylnik	11
9	Elektromonter instalacji elektrycznych	11
10	Hydraulik	9
11	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	7
12	Elektryk	7
13	Kierownik budowy	6
14	Przedstawiciel handlowy	6
15	Posadzkarz	6
16	Malarz-tapeciarz	6
17	Spawacz	6
18	Elektryk budowlany	6
19	Operator maszyn drogowych	6
20	Operator koparki	6
21	Zbrojarz	5
22	Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	5
23	Pomocniczy robotnik drogowy	5
24	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	4
25	Inżynier budowy dróg	4
26	Brukarz	4
27	Pozostali murarze i pokrewni	4
28	Cieśla szalunkowy	4
29	Glazurnik	4
30	Monter ociepleń budynków	4
31	Monter/składacz okien	4
32	Monter instalacji urządzeń sanitarnych	4
33	Blacharz	4
34	Betoniarz-zbrojarz	3
35	Monter/konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	3
36	Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3
37	Ślusarz	3
38	Operator sprzętu ciężkiego	3
39	Inżynier elektryk	2
40	Technik elektryk	2
41	Stolarz budowlany	2

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba wskazań
42	Pozostali robotnicy budowy dróg	2
43	Monter rusztowań	2
44	Pozostali posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	2
45	Tynkarz	2
46	Monter sieci telekomunikacyjnych	2
47	Operator koparko-ładowarki	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania „Zapotrzebowanie na zawody oraz diagnoza potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”

Ankietowani określali **kluczowe kompetencje**, które powinni posiadać pracownicy. Większość odpowiedzi dotyczyła „uniwersalnych” cech, które wymieniano niezależnie od zakresu działalności (sekcji PKD działalności). Pracodawcy z sekcji budownictwo wymieniali przede wszystkim posiadanie doświadczenia zawodowego oraz posiadanie wiedzy zawodowej (specjalistycznej, branżowej). Doświadczenie rozumiano jako doświadczenie w pracy na budowie, „w wykończeniówce” budowlanej, w pracach remontowo-budowlanych. Natomiast wiedza zawodowa to m.in. umiejętność czytania projektu – rysunku technicznego, wiedza techniczna, znajomość branży. Pracodawcy preferowali wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Jeśli chodzi o **uprawnienia** to wymieniano: uprawnienia elektroenergetyczne, prawo jazdy (głównie kat. C, C+E), uprawnienia budowlane oraz spawalnicze. W kategorii inne uprawnienia pracodawcy wskazywali na: uprawnienia obsługi żurawia, na podnośnik spalinowy, obsługi koparko-ładowarki, na ciężki sprzęt do robót drogowych, murarskie, pilarza do obsługi przecinarki do asfaltu i zagęszczarki, uprawnienia i umiejętność układania dachów.

Ponadto pracodawcy podkreślali, że bardzo ważna w ich branży jest rzetelność, sumienność i terminowość oraz samodzielność w wykonywaniu zadań zawodowych i dobra organizacja pracy.

Pracodawcy pytani byli o to czy mieli **problemy z rekrutacją pracowników**. Twierdząco odpowiedziało 92 ankietowanych z branży budowlanej (39,5%). Rekrutacji nie prowadziło 62 pracodawców (26,6%). Udział pracodawców z branży, którzy mieli problemy rekrutacyjne był wyższy niż ankietowanych pracodawców ogółem mających problemy z naborem pracowników – 26,3% z nich przyznało, że wystąpiły tego rodzaju problemy.

Tabela 13. Problemy rekrutacyjne pracodawców z sekcji budownictwo

Czy firma ma problemy z rekrutacją?	Liczba podmiotów	Udział %
Tak	92	39,5
Nie	79	33,9
Firma nie prowadzi rekrutacji	62	26,6
Ogółem	233	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania „Zapotrzebowanie na zawody oraz diagnoza potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”

Problemy rekrutacyjne dotyczyły głównie osób wykonujących zawód murarza. Pracodawcy mieli problemy z pozyskaniem pracowników również w zawodach: cieśla oraz pomocniczy robotnik budowlany.

Tabela 14. Zawody, które powodują największe problemy rekrutacyjne dla pracodawców z sekcji budownictwo

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba wskazań
1	Murarz	22
2	Cieśla	9
3	Pomocniczy robotnik budowlany	7
4	Murarz-tynkarz	5
5	Głazurnik	5
6	Malarz budowlany	5
7	Spawacz	5
8	Elektryk	5
9	Dekarz	4
10	Cieśla szalunkowy	3
11	Hydraulik	3
12	Elektromonter instalacji elektrycznych	3
13	Operator maszyn drogowych	3
14	Betoniarz-zbrojarz	2
15	Zbrojarz	2
16	Monter rusztowań	2
17	Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2
18	Posadzkarz	2
19	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	2
20	Elektryk budowlany	2
21	Kierowca samochodu ciężarowego	2
22	Operator koparko-ładowarki	2
23	Kierownik budowy	1
24	Inżynier budownictwa-budownictwo ogólne	1
25	Inżynier ruchu drogowego	1

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba wskazań
26	Technik budownictwa	1
27	Technik elektryk	1
28	Pozostali mistrzowie produkcji w budownictwie	1
29	Monter konstrukcji budowlanych	1
30	Stolarz budowlany	1
31	Pozostali posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	1
32	Monter ociepleń budynków	1
33	Tynkarz	1
34	Monter/składacz okien	1
35	Monter sieci ciepłych	1
36	Monter/konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	1
37	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	1
38	Pozostali robotnicy robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
39	Malarz-tapeciarz	1
40	Pozostali malarze i pokrewni	1
41	Pozostali spawacze i pokrewni	1
42	Monter bram	1
43	Ślusarz	1
44	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	1
45	Tokarz w metalu	1
46	Monter sieci telekomunikacyjnych	1
47	Operator urządzeń wytwórczych mieszanek betonowych	1
48	Monter silników spalinowych	1
49	Kierowca mechanik	1
50	Operator koparki	1
51	Operator spycharki	1
52	Pozostali operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	1
53	Operator żurawia wieżowego	1
54	Pomocniczy robotnik drogowy	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania „Zapotrzebowanie na zawody oraz diagnoza potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”

Zawody, które wymienili ankietowani pracodawcy z branży budowlanej, a które w ich opinii sprawiają trudności rekrutacyjne, w większości pokrywają się z zawodami osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Z czego wynikają trudności w pozyskiwaniu pracowników? **Problemy ze znalezieniem pracowników polegały** w opinii ankietowanych pracodawców na braku osób posiadających wymagane kwalifikacje (38,4% ogółu wskazań),

a następnie na braku kandydatów z doświadczeniem zawodowym i odpowiednią wiedzą zawodową (31,2%).

Tabela 15. Rodzaje problemów rekrutacyjnych pracodawców z sekcji budownictwo

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	Udział %
Brak kandydatów o wymaganych kwalifikacjach	53	38,4
Brak kandydatów z odpowiednią wiedzą zawodową i odpowiednim doświadczeniem zawodowym	43	31,2
Zbyt wysokie oczekiwania kandydatów co do przyszłej pracy i warunków zatrudnienia	16	11,6
Brak kandydatów z odpowiednimi uprawnieniami	9	6,5
Brak zainteresowania podjęciem pracy przez osoby skierowane przez urząd pracy	9	6,5
Brak zgłoszeń w odpowiedzi na ofertę pracy	8	5,8
Ogółem	138	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania „Zapotrzebowanie na zawody oraz diagnoza potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”

W kategorii „inne problemy rekrutacyjne”, najczęściej wymieniano: brak chęci do pracy oraz niechęć do podpisania umowy o pracę. Poza tym wskazywano na brak predyspozycji (lęk przestrzenny, niesamodzielność), brak chęci do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej oraz niechęć do pracy w delegacji.

Według opinii uczestników badania barometr zawodów¹⁴ cechy charakterystyczne branży to sezonowość zatrudnienia oraz częsta praca w delegacjach, co zniechęca część osób do pracy. Znacznym problemem jest nielegalne zatrudnienie.

5. Prognoza zapotrzebowania na zawody z branży budowlanej¹⁵

Jednoroczną prognozę zapotrzebowania na zawody dostarcza badanie Barometr zawodów. W skali województwa jako zawody deficytowe w 2018 roku sklasyfikowanych zostało 40 grup. Przewidywany niedobór pracowników w województwie kujawsko-pomorskim dotyczy przede wszystkim branży transportowej, budowlanej, metalowej i gastronomiczno-spożywczej.

¹⁴ Źródło: Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badanie w województwie kujawsko-pomorskim, WUP w Toruniu; „Barometr zawodów” jest prognozą zapotrzebowania na pracowników w 2018 r. Badanie zostało przeprowadzone przez ekspertów na przełomie III i IV kwartału 2017 r. Sytuacja w niektórych zawodach może się zmienić w zależności od uwarunkowań rynkowych. Wyniki wojewódzkie uwzględniają zawody ocenione w co najmniej połowie powiatów.

¹⁵ Źródło: jw.

Wśród zawodów budowlanych i związanych z budownictwem w grupie **zawodów deficytowych** (tzn. takich, w których nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy ze względu na prognozowane duże zapotrzebowanie pracodawców i niewielką podaż pracowników o odpowiednich kwalifikacjach) znalazły się m.in. zawody: betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, monterzy instalacji budowlanych, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, murarze i tynkarze, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, brukarze, inżynierowie budownictwa, kierownicy budowy. W branży budowlanej deficyt dotyczył największej liczby grup zawodowych.

Do **zawodów zrównoważonych** (tzn. takich, w których liczba ofert pracy będzie zbliżona do liczby osób zdolnych do podjęcia pracy w określonym zawodzie) zaliczono m.in.: architektów i urbanistów, architektów krajobrazu, inspektorzy nadzoru budowlanego, monterów okien i szklarzy, pracownicy ds. budownictwa drogowego, robotników budowlanych, techników budownictwa. Na poziomie województwa żaden z zawodów budowlanych nie został zaliczony do grupy nadwyżkowej. Jedynie w trzech powiatach: aleksandrowskim i Włocławku ocenianym wraz z powiatem włocławskim wskazano na możliwą nadwyżkę pracowników w grupach operatorów i mechaników sprzętu do robót ziemnych oraz pracowników ds. budownictwa drogowego.

Tabela 16. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w branży budowlanej według powiatów w województwie kujawsko-pomorskim. Prognoza na 2018 rok

Powiat	Zawody		
	deficytowe	zrównoważone	nadwyżkowe
aleksandrowski	architekci i urbaniści, betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze	brukarze, monterzy okien i szklarze, pracownicy ds. budownictwa drogowego, robotnicy budowlani, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, technicy budownictwa	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
brodnicki	betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, brukarze, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, kierownicy budowy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, robotnicy budowlani	inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, monterzy okien i szklarze, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, technicy budownictwa	---
bydgoski i miasto Bydgoszcz	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze	architekci i urbaniści, kamieniarze, monterzy	---

	<p>budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kierownicy budowy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani, technicy budownictwa</p>	<p>okien i szklarze</p>	
chełmiński	<p>cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie</p>	<p>betoniarze i zbrojarze, brukarze, kamieniarze, monterzy instalacji budowlanych, monterzy okien i szklarze, murarze i tynkarze, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, robotnicy budowlani, technicy budownictwa</p>	---
golubsko-dobrzyński	<p>brukarze, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie</p>	<p>betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, kierownicy budowy, monterzy instalacji budowlanych, monterzy okien i szklarze, murarze i tynkarze, operatorzy i monterzy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, robotnicy budowlani, technicy budownictwa</p>	---
grudziądzki i miasto Grudziądz	<p>brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, inżynierowie budownictwa, kierownicy budowy, monterzy instalacji</p>	<p>architekci i urbaniści, betoniarze i zbrojarze, kamieniarze, monterzy okien i szklarze, murarze i tynkarze, pracownicy ds. budownictwa drogowego,</p>	---

	budowlanych, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	robotnicy budowlani, technicy budownictwa	
inowrocławski	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, kierownicy budowy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani	architekci i urbaniści, inspektorzy nadzoru budowlanego, monterzy okien i szklarze, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, technicy budownictwa	---
lipnowski	elektrycy, inżynierowie budownictwa, kierownicy budowy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, technicy budownictwa	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, kamieniarze, monterzy okien i szklarze, pracownik ds. budownictwa drogowego, robotnicy budowlani	---
mogileński	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani	architekci i urbaniści, inspektorzy nadzoru budowlanego, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego,	---
nakielski	betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, pracownicy robót wykończeniowych	brukarze, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, monterzy okien i szklarze, robotnicy budowlani, technicy budownictwa	---

	w budownictwie		
radziejowski	brukarze, elektrycy, inżynierowie budownictwa, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze	architekci i urbaniści, betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, inspektorzy nadzoru budowlanego, kamieniarze, kierownicy budowy, monterzy okien i szklarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani, technicy budownictwa	---
rypiński	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, monterzy okien i szklarze, pracownik ds. budownictwa drogowego, robotnicy budowlani, technicy budownictwa	---
sępoleński	brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, inżynierowie budownictwa, kierownicy budowy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani	betoniarze i zbrojarze, Inspektorzy nadzoru budowlanego, kamieniarze, monterzy okien i szklarze, technicy budownictwa	---
świecki	betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	architekci i urbaniści, brukarze, inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, kierownicy budowy, monterzy okien i szklarze, pracownicy ds. budownictwa drogowego, robotnicy budowlani, technicy budownictwa	---

miasto Toruń	betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	brukarze, inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, kierownicy budowy, monterzy okien i szklarze, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani	technicy budownictwa
toruński	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	architekci i urbaniści, inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, kierownicy budowy, monterzy okien i szklarze, pracownicy ds. budownictwa drogowego, robotnicy budowlani, technicy budownictwa	---
tucholski	dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, inżynierowie budownictwa, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, kamieniarze, monterzy okien i szklarze, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, robotnicy budowlani, technicy budownictwa	---
wąbrzeski	operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, inżynierowie budownictwa, kamieniarze, monterzy instalacji budowlanych, monterzy okien i szklarze, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani, technicy budownictwa	---

włocławski i miasto Włocławek	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, inżynierowie budownictwa, kierownicy budowy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	architekci i urbaniści, inspektorzy nadzoru budowlanego, kamieniarze, monterzy okien i szklarze, robotnicy budowlani, technicy budownictwa	pracownicy ds. budownictwa drogowego
żniński	betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani	kamieniarze, monterzy okien i szklarze, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, technicy budownictwa,	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badanie w województwie kujawsko-pomorskim” WUP w Toruniu

W województwie kujawsko-pomorskim zawody deficytowe pokrywały się z zawodami deficytowymi w branży budowlanej w Polsce. Pracodawcy z firm budowlanych najczęściej wymieniali: murarzy, tynkarzy, zbrojarzy, cieśli oraz pracowników do prowadzenia robót ziemnych¹⁶.

6. Szkolenia powiatowych urzędów pracy dla bezrobotnych i poszukujących pracy o tematyce związanej z branżą budowlaną

Jedną z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu są szkolenia dla zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Mają one na celu podniesienie, uaktualnienie lub zdobycie kwalifikacji zawodowych.

Powiatowe urzędy pracy w 2016 roku **zrealizowały 10 szkoleń grupowych z zakresu architektura i budownictwo**. Szkolenia z tego obszaru ukończyło 208 osób, co stanowiło 4,8% ogólnej liczby osób, które ukończyły szkolenia.

¹⁶ Źródło: Zatrudnianie cudzoziemców – sytuacja prawna a potrzeby branży budowlanej, Zespół Doradców Gospodarczych TOR, Warszawa 2018 rok; raport przygotowany w okresie grudzień 2017 – styczeń 2018 rok

W 2016 roku zrealizowano szkolenia grupowe związane z branżą budowlaną o następującej tematyce:

- operator koparko-ładowarki – 92 osoby,
- operator sprzętu ciężkiego – 66 osób,
- operator maszyn budowlanych – 10 osób,
- operator sprzętu ciężkiego koparko-ładowarka kl. III – 10 osób,
- pracownik budowlany glazurnik-posadzkarz – 10 osób,
- betoniarz – 8 osób,
- układacz nawierzchni drogowych – 7 osób,
- zbrojarz-betoniarz – 5 osób.

Inne szkolenia grupowe, które można powiązać z branżą budowlaną przeprowadzone w 2016 roku to:

- Auto CAD (I, II, III stopień) – 20 osób,
- eksploatacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych – 20 osób,
- montażysta rusztowań budowlano-montażowych, metalowych – 13 osób,
- monter instalacji ciepłych – 9 osób,
- kurs obsługi żurawia przenośnego HDS z uprawnieniami UDT – 8 osób,
- montażysta rusztowań – 8 osób,
- brukarz – 6 osób.

Urzędy pracy finansowały również **egzamininy zewnętrzne** potwierdzające kwalifikacje. Najwięcej egzaminów zewnętrznych w ramach szkoleń grupowych sfinansowano w trzech obszarach szkoleniowych, w tym w obszarze architektura i budownictwo dla 178 osób. Były to szkolenia dla operatorów koparko-ładowarek (różne typy) – 102 osoby, operatorów sprzętu ciężkiego (66 osób) oraz operatorów maszyn budowlanych (10 osób).

Jeśli chodzi o **szkolenia indywidualne, to w obszarze architektura i budownictwo przeprowadzono 24 szkolenia**, co stanowiło 10,3% wszystkich szkoleń indywidualnych. Uczestniczyły w nich 53 osoby.

Szkolenia indywidualne związane z branżą budowlaną dotyczyły m.in. tematyki:

- operator koparko-ładowarki, ładowarki (wszystkie typy) – 16 osób,
- operator koparki jednonaczyniowej – 10 osób,
- operator sprzętu ciężkiego – 5 osób,
- cieśla szalunkowy – 3 osoby,
- operator pomp do mieszanki betonowej – 2 osoby,

- kosztorysant - obsługa programu Norma Expert – 1 osoba,
- nowoczesne technologie w budownictwie – 1 osoba,
- obsługa i użytkowanie oprogramowania InteriCAD T5 – 1 osoba,
- operator frezarek do nawierzchni dróg – 1 osoba,
- operator remontera do nawierzchni – 1 osoba,
- operator spycharki do 110 kW kl. III – 1 osoba,
- operator walca drogowego – 1 osoba,
- zbrojarz budowlany – 1 osoba,
- GWO Basic Safety Training – 1 osoba.

Inne szkolenia indywidualne, które można powiązać z branżą budowlaną przeprowadzone w 2016 roku:

- Auto CAD I i II – 4 osoby,
- montaż rusztowań – 3 osoby,
- monter rusztowań budowlano-montażowych metalowych – 2 osoby,
- kurs żurawia HDS – 1 osoba.

Koszty **egzaminów zewnętrznych** w omawianym obszarze w ramach szkoleń indywidualnych sfinansowano dla 47 osób. Były to szkolenia: operator koparko-ładowarki kl. III/operator koparko-ładowarki (16 osób), operator koparki jednonaczyniowej (10 osób), operator sprzętu ciężkiego (6 osób), operator ładowarki jednonaczyniowej (4 osoby), operator pomp do mieszanki betonowej (2 osoby). Poza tym były szkolenia gdzie egzamin sfinansowano pojedynczym osobom, np. kosztorysant – obsługa programu Norma Expert, nowoczesne technologie w budownictwie, operator frezarek do nawierzchni dróg, operator ładowarek teleskopowych, operator remontera do nawierzchni, operator walca drogowego.

W 2016 roku powiatowe urzędy pracy zorganizowały również **szkolenia na podstawie bonu szkoleniowego**. W obszarze architektura i budownictwo szkolenia ukończyło 6 osób, a koszty egzaminów zewnętrznych z tego obszaru sfinansowano 5 osobom.

Tematyka zrealizowanych szkoleń w ramach bonu szkoleniowego związanych z branżą budowlaną była następująca:

- operator koparki/koparko-ładowarki,
- operator walców drogowych do 18 t kl. III
- operator wózka jezdniowego kat. I.

Inne szkolenia w ramach bonu szkoleniowego, które można powiązać z branżą budowlaną przeprowadzone w 2016 roku:

- Auto CAD II,
- kurs kosztorysownia.

7. Podsumowanie

1. W województwie kujawsko-pomorskim na koniec 2017 roku **w sekcji budownictwo były zarejestrowane 23 803 podmioty gospodarcze**, o 858 więcej niż w końcu 2016 roku. Stanowiły one 12,2% ogółu zarejestrowanych jednostek. Sekcja budownictwo była na drugim miejscu pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów w województwie. Większość podmiotów z sekcji należała do sektora prywatnego – 23 645 podmioty, tj. 99,3% i zarejestrowanych było w dziale roboty budowlane specjalistyczne – 15 091 podmiotów, tj. 63,4% ogółu podmiotów w sekcji budownictwo. W 2017 roku w sekcji budownictwo więcej zarejestrowało się nowych podmiotów niż wyrejestrowało (3522 i 2611). Podmioty gospodarcze z sekcji budownictwo **koncentrowały się w dwóch największych miastach regionu: Bydgoszczy i Toruniu** oraz terenach z nimi sąsiadującymi, czyli powiatach: bydgoskim, toruńskim. Znaczna liczba podmiotów była zarejestrowana również w powiecie inowrocławskim. W porównaniu do 2016 roku w branży budowlanej liczba zarejestrowanych podmiotów wzrosła we wszystkich powiatach województwa (wzrost w skali województwa o 858 podmiotów).
2. Branża budowlana to branża, która w 2016 roku pod względem liczby utworzonych jak i zlikwidowanych miejsc pracy zajmowała 3. miejsce wśród wszystkich sekcji PKD w województwie. Liczba **nowo utworzonych miejsc pracy w budownictwie wynosiła 3633** – większość w podmiotach małych (73,5%), w sektorze prywatnym (99,7%). Nowo utworzone miejsca pracy w budownictwie stanowiły 15,5% ogółu nowych miejsc pracy w województwie kujawsko-pomorskim. **Zlikwidowano natomiast 1705 miejsc pracy**, co stanowiło 15,3% ogółu zlikwidowanych miejsc pracy w województwie.
3. **Liczba osób pracujących w sekcji budownictwo** w 2016 roku w województwie kujawsko-pomorskim **wynosiła 42 918 osób**, co oznaczało wzrost w porównaniu do 2015 i 2014 roku. Pracujący w branży budowlanej stanowili 5,9% ogółu pracujących w województwie. Zdecydowana większość to mężczyźni 89,3% (38 340 osób). Pod względem liczby pracujących w budownictwie województwo kujawsko-pomorskie zajmowało 8. pozycję

wśród wszystkich województw. Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w 2016 roku w województwie wynosiło 18 920 osób. Najwięcej osób było zatrudnionych w podmiotach zajmujących się budową budynków, następnie robotami budowlanymi specjalistycznymi oraz budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Należy zaznaczyć, że pracodawcy z branży budowlanej często posiłkują się pracownikami z zagranicy. W 2016 roku sekcja budownictwo należała do tych sekcji, w których pracodawcy najczęściej otrzymywali zezwolenia na pracę cudzoziemców. W 2016 roku wydano 1034 zezwolenia na pracę w branży budowlanej, co stanowiło 15,9% ogółu zezwoleń. Poza tym znacznym problemem w branży jest nielegalne zatrudnienie – wynagrodzenie jakie można uzyskać pracując w szarej strefie najczęściej było wyższe od proponowanego w ramach umowy o pracę.

4. W końcu 2017 roku w urzędach pracy było **zarejestrowanych 7608 osób bezrobotnych posiadających zawody związane z branżą budowlaną**, najwięcej posiadało zawody: pomocniczy robotnik budowlany (1540 osób), murarz (1272), malarz budowlany (563), pomocniczy robotnik drogowy (386), technik budownictwa (244), malarz–tapeciarz (243). Stronę podażową rynku pracy tworzą również **absolwenci techników i zasadniczych szkół zawodowych, którzy zdali egzamin zawodowy** i tym samym posiadają odpowiednie kwalifikacje do wykonywania konkretnego zawodu. Absolwenci techników zdali egzamin zawodowy w następujących zawodach z branży: technik architektury krajobrazu, technik budownictwa oraz technik drogownictwa. Natomiast absolwenci zasadniczych szkół zawodowych: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, elektryk, murarz-tylnkarz, betoniarz-zbrojarz, murarz, kamieniarz. Kadre potencjalnych pracowników tworzą także **absolwenci szkół wyższych**. W 2016 roku ukończyli 4 kierunki z branży budowlanej: budownictwo, inżynieria środowiska, architektura i urbanistyka oraz architektura krajobrazu.
5. Zawody budowlane w jednorocznych prognozach zapotrzebowania na zawody na rok 2016, 2017 i 2018 zostały zakwalifikowane głównie do **zawodów deficytowych oraz zawodów zrównoważonych**. Główne powody deficytu to poziom wynagrodzeń, długa przerwa w wykonywaniu zawodu i brak aktualnych kwalifikacji. Prognoza zapotrzebowania na zawody na 2018 rok wskazuje na niedobór pracowników z branży m.in.: betoniarzy i zbrojarzy, cieśli i stolarzy budowlanych, dekarzy i blacharzy budowlanych, monterów instalacji budowlanych, murarzy i tynkarzy, pracowników robót wykończeniowych w budownictwie, inżynierów budownictwa.

6. W świetle badań pracodawcy od pracowników w firmach działających w sekcji **budownictwo** wymagali przede wszystkim doświadczenia zawodowego (doświadczenie w pracy na budowie, „w wykończeniówce”, pracach remontowo-budowlanych) i posiadania wiedzy zawodowej (umiejętność czytania projektu/rysunku, znajomość branży). Preferowano wykształcenie zasadnicze zawodowe. Bardzo ważne w tej branży dla pracodawców były takie cechy jak: rzetelność, sumiennosc i terminowość oraz samodzielność w wykonywaniu zadań zawodowych i dobra organizacja pracy. Według pracodawców **problemy z rekrutacją** pracowników w branży budowlanej wynikały z braku na rynku pracy osób posiadających wymagane kwalifikacje, braku kandydatów z doświadczeniem zawodowym i odpowiednią wiedzą zawodową.
7. W zdobyciu, uzupełnieniu lub podwyższeniu kwalifikacji oraz sprostaniu wymaganiom rynku pracy pomagają osobom bezrobotnym **szkolenia** organizowane przez powiatowe urzędy pracy. W 2016 roku PUP zrealizowały 10 szkoleń grupowych dla 208 osób oraz 24 szkolenia indywidualne dla 53 osób z obszaru szkoleniowego **architektura i budownictwo**. Najczęściej były to szkolenia dla operatorów koparko-ładowarek, sprzętu ciężkiego, maszyn budowlanych. Urzędy pracy finansowały również egzaminy zewnętrzne potwierdzające kwalifikacje. W ramach szkoleń grupowych w obszarze architektura i budownictwo sfinansowano koszty egzaminów dla 178 osób, a w ramach szkoleń indywidualnych dla 47 osób. Głównie były to szkolenia dla operatorów koparko-ładowarek (różne typy), operatorów sprzętu ciężkiego, oraz operatorów maszyn budowlanych, operatorów pomp do mieszanki betonowej.
8. W 2017 roku do urzędów pracy zgłoszono **10 893 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej** w zawodach związanych z branżą budowlaną. Najwięcej ofert pracy zgłoszono w zawodach: pomocniczy robotnik budowlany 2623 oferty (w końcu okresu były aktualne 163 oferty), murarz 946 (37), stolarz 638 (22), pomocniczy robotnik drogowy 564 (9), elektryk 506 (23). Z danych statystycznych wynika, że najwięcej ofert zgłoszono w zawodach, w których było zarejestrowanych najwięcej bezrobotnych. Jednak poziom bezrobocia wśród osób z zawodami budowlanymi na koniec 2017 roku był niższy niż w ciągu roku.